

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศให้บังเกิดความเจริญก้าวหน้า ทัดเทียมกับนานาอารยประเทศนั้น ปัจจัยที่ถือว่าสำคัญมากคือ ทรัพยากรมนุษย์ และกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญที่สุด คือการศึกษา เพราะการศึกษาเป็นการสร้างองค์ความรู้แบบยั่งยืน ประเทศชาติจะพัฒนาให้มีความเจริญรุ่งเรืองทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองไม่ได้เลยถ้าหากประชาชนในประเทศขาด การพัฒนาทางการศึกษา การศึกษามุ่งพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของบุคคล ให้มีสุขภาพดีทั้งทางกาย และทางใจ มุ่งพัฒนาครอบครัวให้มีความรักและอบอุ่น มุ่งสร้างกำลังความเข้มแข็งของชุมชน ให้ร่วมผนึกกำลังกันเป็นกำลังคนที่เป็นปึกแผ่น พึ่งตนเองได้อย่างต่อเนื่อง การศึกษาที่จะเสริมสร้างความมั่นคง และก้าวหน้า ให้แก่ประเทศนั้นจะต้องเป็นการศึกษาที่มีความรู้คู่คุณธรรม ทั้งนี้เพราะในปัจจุบันกระแสของวัตถุนิยม ได้เข้ามาครอบงำวิถีชีวิตที่เรียบง่ายของคนไทย การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขเริ่มเปลี่ยนแปลงไป เกิดการแก่งแย่งแข่งขันกัน ส่งผลให้คนในสังคมไทยเห็นแก่ตัว คุณธรรม จริยธรรม เสื่อมทรามลงอย่างน่าวิตก นับว่าเป็นอันตรายอย่างยิ่ง ซึ่งตามความเป็นจริง ในโลกแห่งการ แข่งขันกันทางปัญญา เพื่อความอยู่รอดในสังคมโลกนั้น จำเป็นต้องสร้างเด็กและเยาวชนให้มีความ เข้มแข็ง ทางด้านสติปัญญา ความสามารถและคุณธรรม จริยธรรม ประเทศชาติจึงจะสามารถอยู่รอด และมีความสงบสุขได้ (วีระพงศ์ ถิ่นแสนดี, 2550, หน้า 1 - 2)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาใน มาตรา 6 ว่าต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข และมาตรา 7 ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม และของประเทศชาติ ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง และมาตรา 22 ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ในการจัดการศึกษาต้องเน้น ความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม ซึ่งเรื่องหนึ่งที่กำหนดให้ดำเนินการ คือเรื่องความรู้ และมาตรา 23 ข้อ 5 ทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาแห่งชาติ, 2546, หน้า 5 - 14) และได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาว่า ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และคุณธรรม มีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวังโดยผ่านกระบวนการทางการศึกษา ยึดหลักว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ พัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญมากที่สุด ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพ นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริมสนับสนุนผู้เรียนแล้ว การป้องกัน และช่วยเหลือแก้ไขปัญหาด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนก็เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, หน้า 32)

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2559, หน้า 67) ได้กำหนด ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศที่เกี่ยวเนื่องกับการวางรากฐานการพัฒนาคนไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ว่าแนวทางปรับเปลี่ยนค่านิยมคนไทยให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย จิตสาธารณะ และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ได้แก่ การส่งเสริมให้มีกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียนที่สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม ความมีวินัย จิตสาธารณะ รวมทั้งเร่งสร้าง สภาพแวดล้อมภายในและโดยรอบสถานศึกษาให้ปลอดจากอบายมุขอย่างจริงจัง ประกอบกับ คณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ (2559, หน้า 48 -57) ได้กำหนดแนวทางการเสริมสร้าง คุณธรรมและบทบาทของหน่วยงานในส่วนของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลยุทธ์ที่ 2 การวางระบบรากฐานการเสริมสร้างคุณธรรมของ สถาบันการศึกษา ได้แก่ 1) ยึดหลักความเสมอภาคในการเสริมสร้างโอกาสทางการศึกษาด้วย คุณธรรม 2) พัฒนาระบบบริหารจัดการการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล 3) ส่งเสริมให้ 3 เสาหลัก ประกอบด้วย สถานศึกษา ศาสนสถาน ชุมชนและครอบครัว (บวร) เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านคุณธรรม ให้แก่ประชาชน 4) พัฒนาปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาทุกระดับ ให้มีการปลูกฝังคุณธรรมอย่าง ต่อเนื่อง โดยบรรจุเรื่องคุณธรรมเป็นหลักสูตรพื้นฐานทางการศึกษา เพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชน และ ประชาชนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาในการดำรงชีวิตอยู่ ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข สร้างสรรค์ประโยชน์เพื่อส่วนรวม โดยเชื่อมโยงกิจกรรมในหลักสูตร และกิจกรรมนอกหลักสูตร ให้ลงมือปฏิบัติจริงเพื่อช่วยสังคม 5) กำหนดให้หลักสูตรการศึกษาใน แต่ละประเภทในทุกชั้นปีมีการศึกษาตามหลักศาสนาที่ผู้เรียนนับถืออย่างพอเพียงทั้งการให้ ความสำคัญ สาระ และเวลา เพื่อให้เกิดผลด้านคุณธรรมจริยธรรม 6) พัฒนาระบบการเรียนการสอน โดยเน้นกิจกรรมทางศาสนาเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจให้กับนักเรียนนักศึกษา ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการยึดมั่นในคุณธรรมและนำหลักธรรมไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิต ให้สอดคล้องกับมิติของยุคปัจจุบันและบริบทของสังคมได้อย่างเหมาะสม

“โรงเรียนคุณธรรม” มีที่มาสืบเนื่องมาจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ได้พระราชทานพระบรมราโชวาท เรื่องคุณธรรมและจริยธรรม โดยมีพระราชประสงค์ ให้มีการปลูกฝังด้านคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดขึ้นกับคนไทย และทำอะไรให้เยาวชนของไทยเติบโต ขึ้นอย่างมีคุณภาพ มีคุณธรรมจริยธรรม และความรู้ทางวิชาการ ในปีพ.ศ. 2555 ได้พระราชทาน พระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ตั้งกองทุนการศึกษาแก่นักเรียนยากจนและขาดแคลนที่เป็นคนดีแก่ สถานศึกษาที่ได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการ และจากสภาพสังคมไทยในปัจจุบันมีความ เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เนื่องมาจากความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่ แพร่หลายอยู่ตลอดเวลา ทำให้วิถีชีวิต ค่านิยมของคนในสังคมเกิดความเปลี่ยนแปลงไปจนเกิดปัญหา ความย่อหย่อนด้านคุณธรรมจริยธรรม มีการประพฤติปฏิบัติที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่า ประโยชน์ส่วนรวม ส่งผลกระทบให้ปัญหาต่าง ๆ ในสังคม ดังนั้นรัฐบาลและสถานศึกษาจึงได้มีมติให้ผู้บริหารโรงเรียน ครู ได้น้อมนำกระแสพระราชดำรินำมาปฏิบัติ โดยรัฐบาลกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ข้างหน้า ที่จะต้องทำให้เยาวชนมีความเพียบพร้อมไปด้วยความรู้หลักคุณธรรมจริยธรรม จึงได้ มอบให้กระทรวงศึกษาธิการและคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติไปดำเนินการ โดยยึดแนวทาง แบ่งช่วงอายุการพัฒนาของเด็ก เริ่มตั้งแต่ก่อนเข้าเรียนประถมศึกษา มัธยมศึกษาและอุดมศึกษา (สวนีย์ รักษาวงษ์, ม.ป.ป., หน้า 1) สอดคล้องกับ ไชยพร เรื่องแหล (2556 , หน้า ข) กล่าวว่า แนวทางการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนอย่างหลากหลายครอบคลุมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สอดคล้องกับ ดารวพงษ์ รัตนสุวรรณ (2558, หน้า 2) ได้กล่าวว่าแนวทาง ในการขับเคลื่อนนโยบายด้านการศึกษา ได้แก่ การน้อมนำกระแสพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ (รัชกาลที่ 9) ที่เกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษามาเป็นแนวทางปฏิบัติดังนี้ 1) ให้ครูรัก เด็กและเด็กรักครู 2) ให้ครูสอนเด็กให้มีความใฝ่ใจกับเพื่อนไม่ให้แข่งขันกัน แต่ให้แข่งกับตัวเอง ให้เด็กที่ เรียนเก่งกว่าช่วยสอนเพื่อนที่เรียนช้ากว่า และ 3) ให้ครูจัดกิจกรรมให้เด็กทำร่วมกันเพื่อให้เห็นคุณค่า ของความสามัคคี กระทรวงศึกษาธิการโดยหน่วยงานทางการศึกษาทุกสังกัดและผู้เกี่ยวข้อง ต้องน้อม นำกระแสพระราชดำรัสมาเป็นกรอบแนวทางในการปฏิบัติงานการสอนของครู และจัดกิจกรรมโดย การถ่ายทอดพระราชดำรัส ทั้ง 3 ประการให้บังเกิดผลเป็นรูปธรรม และเป็นเส้นทางสู่ความสำเร็จการ ปฏิรูปการศึกษาของประเทศ

โรงเรียนชลบุรี “สุขบท” ได้ดำเนินงานแผนงาน โครงการ กิจกรรมที่เป็นการส่งเสริมด้าน คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ได้แก่ การดำเนินการด้านการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ตามแนวทาง ของศาสนา โดยใช้หลักธรรมคำสอนมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการพัฒนาผู้เรียนอย่าง ต่อเนื่อง ยึดมั่นในหลักธรรมที่ใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครอง ชุมชนและผู้นำ ศาสนาตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ให้มีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งเน้นการจัดกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ กิจกรรมชุมนุมและกิจกรรมเพื่อสังคม/สาธารณประโยชน์ โดยให้เป็นกิจกรรมที่พัฒนาและส่งเสริมจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรมให้กับครูและนักเรียนโดยส่งเสริมให้นักเรียนร่วมกันทำกิจกรรมเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม การจัดการเรียนการสอน โครงการคุณธรรม 1 ห้องเรียน 1 โครงการคุณธรรม ในส่วนของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในการจัดการเรียนการสอน สาระศาสนา ศีลธรรมและจริยธรรม มุ่งเน้นให้ผู้เรียนรู้จักแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ การนำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติในการพัฒนาตนเองและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เป็นผู้กระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม พัฒนาตนเองอยู่เสมอ รวมทั้งบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม นอกจากนี้ยังปลูกฝังการเป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ และเป็นนักเรียนที่ดีของโรงเรียนด้วยกิจกรรม วันพ่อแห่งชาติ วันแม่แห่งชาติ มีกิจกรรมอบรมจริยธรรมประจำสัปดาห์ การเรียนการสอนธรรมศึกษา การสอบธรรมศึกษา กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม กิจกรรมวันสำคัญของชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ได้แก่ วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา และวันออกพรรษา กิจกรรมวันสำคัญอื่น ๆ ทางประเพณีไทย ได้แก่ วันขึ้นปีใหม่ วันเด็กแห่งชาติ วันสงกรานต์ วันภาษาไทยแห่งชาติ วันสุนทรภู่ วันต่อต้านยาเสพติดโลก กิจกรรมร่วมสืบสานประเพณีวัฒนธรรมของท้องถิ่น ได้แก่ วันบูรพาจารย์ และวันตักบาตรเทโวของวัดเขาบางทรายพระอารามหลวง เป็นต้น

โรงเรียนชลบุรี “สุขบท” ได้รับรางวัลที่สามารถเป็นแบบอย่างและเป็นประโยชน์ต่อตนเอง ต่อชุมชน ต่อสังคมประเทศชาติและเผยแพร่เป็นที่ยอมรับระดับหน่วยงาน ระดับจังหวัด ระดับภาค และระดับประเทศ โดยดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องตลอดทุกปีการศึกษา เช่น ได้รับการประเมินรับรองเป็นโรงเรียนวิถีพุทธจากคณะกรรมการนิเทศโรงเรียนวิถีพุทธ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โรงเรียนเข้าร่วมประกวดโครงการคุณธรรมเฉลิมพระเกียรติ “เยาวชนไทยทำดี ถวายในหลวง” ระดับจังหวัด โดยมีผลการดำเนินงานดีเยี่ยม และได้รับการคัดเลือกจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 เป็นตัวแทนไปแข่งขันต่อระดับภูมิภาค ผู้อำนวยการโรงเรียนได้รับรางวัลทรงคุณค่า สพฐ. (OBEC AWARDS) ระดับชาติ รางวัลเหรียญทอง ผู้อำนวยการสถานศึกษายอดเยี่ยม ระดับมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ด้านการบริหารจัดการ ประจำปีการศึกษา 2559 การบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนต้นแบบคุณธรรมของโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” ผู้บริหารและครูได้รับรางวัลโล่เกียรติคุณ ครูดีไม่มีอบายมุข และ เกียรติบัตรครูดีไม่มีอบายมุข จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า และ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ครูได้รับรางวัลบุคคลต้นแบบตามคุณธรรม 9 ประการ จากจังหวัดชลบุรี ครูได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง การปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ (Best Practice) ผลงานละครคุณธรรม เสริมสร้างชีวิต ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนยอดเยี่ยม ระดับชั้นมัธยมศึกษา

ตอนปลาย กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 นักเรียนได้รับรางวัลการแข่งขันงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ครั้งที่ 66 ปีการศึกษา 2559 ระดับสภวิทยาเขตชลบุรี 1 ได้แก่ รางวัลชนะเลิศเหรียญทอง การประกวดเพลงคุณธรรม (ม.4-ม.6) รางวัลรองชนะเลิศ อันดับที่ 1 เหรียญทอง การประกวดโครงงานคุณธรรม (ม.1-ม.3) รางวัลรองชนะเลิศ อันดับที่ 1 เหรียญทอง การประกวดโครงงานคุณธรรม (ม.4-ม.6) รางวัลชนะเลิศ เหรียญทอง การประกวดละครคุณธรรม (ม.1-ม.6) รางวัลเหรียญทอง การประกวดเล่านิทานคุณธรรม (ม.1-ม.3) รางวัลรองชนะเลิศ อันดับที่ 2 เหรียญทอง การประกวดเล่านิทานคุณธรรม (ม.4-ม.6) รางวัลเหรียญเงิน การสวดมนต์แปลภาษาอังกฤษ (ม.1-ม.6) รางวัลโครงการสร้างเสริมวัฒนธรรม ท้องถิ่นภาพยนตร์สั้น กระทรวงวัฒนธรรม รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ 1 การประกวดกล่าวคำ อารารณาและถวายทานในพุทธศาสนาพิธี ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับภาค ณ มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นต้น (โรงเรียนชลบุรี “สุขบท”, 2559, หน้า 16) ซึ่งโรงเรียนได้ติดตาม ประเมินผล ให้การนิเทศการจัดกิจกรรม ให้คำแนะนำแก้ไข้ปัญหาที่เกิดขึ้นขณะดำเนินกิจกรรมโดย การสังเกต บันทึกผล วิเคราะห์ สรุปผล เมื่อดำเนินการครบปีการศึกษาจึงได้จัดทำเป็นรายงาน สรุปผลการดำเนินงาน นำผลการประเมินมาวิเคราะห์พัฒนาปรับปรุงตามผลการวิเคราะห์แต่ละ กิจกรรม กำหนดแนวทางการพัฒนาในปีการศึกษาต่อไป มีการสรุปผลการดำเนินงานตามโครงการ แผนงาน กิจกรรมจัดทำเป็นเอกสาร นำเสนอผู้บริหารและเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบอย่างสม่ำเสมอ

ในการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ. 2554 - 2558) โรงเรียนชลบุรี “สุขบท” ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม ระหว่างวันที่ 9-11 สิงหาคม 2554 มีผลการประเมิน คะแนนรวมทุกตัวบ่งชี้ ร้อยละ 86.21 ระดับคุณภาพ ดี มีตัวบ่งชี้ที่ได้ระดับดีขึ้นไป 11 ตัวบ่งชี้ จากทั้งหมด 12 ตัวบ่งชี้ ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา (พ.ศ.2554 - 2558) จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน) ระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานด้านมัธยมศึกษา สำหรับกลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน ตัวบ่งชี้ที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและ ค่านิยมที่พึงประสงค์ ค่าน้ำหนัก 10.00 คะแนนที่ได้ 9.81 ระดับคุณภาพดีมาก นวัตกรรมหรือการ ปฏิบัติที่เป็นเลิศในสถานศึกษา คือ การพัฒนาโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จ โดยนำหลักธรรมาภิบาล หลักการบริหารโรงเรียนเป็นฐาน หลักการมีมนุษยสัมพันธ์ในการบริหารการศึกษา ภาวะผู้นำและ จริยธรรมของผู้บริหาร และนำวงจรคุณภาพ PDCA มาบูรณาการประยุกต์ใช้ เพื่อขับเคลื่อนสู่โรงเรียน คุณธรรม (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2554, หน้า 1-5, ออนไลน์)

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน (2559, หน้า 260) ได้ดำเนินโครงการรณรงค์ปลูกและปลูก จิตสำนึกด้านจริยธรรมแก่ทุกภาคส่วน ส่วนหนึ่ง คือ การจัดกิจกรรมขยายผลโรงเรียนคุณธรรม จริยธรรมในส่วนภูมิภาค ระยะที่ 2 เพื่อสนับสนุนให้โรงเรียนต้นแบบด้านคุณธรรมจริยธรรมในส่วน ภูมิภาค จำนวน 5 จังหวัด ได้แก่ 1) โรงเรียนสบปราบพิทยาคม จังหวัดลำปาง 2) โรงเรียนปรางค์กู

จังหวัดศรีสะเกษ 3) โรงเรียนชลบุรี “สุขบท” จังหวัดชลบุรี 4) โรงเรียนนราสิกขาลัย จังหวัดนราธิวาส และ 5) โรงเรียนตะเคียนวิทยาคม จังหวัดสงขลา พัฒนาเป็นศูนย์การเรียนรู้เชิงคุณธรรม และขยายผลไปยังโรงเรียนเครือข่ายใน 5 จังหวัดจำนวน 11 โรงเรียน ดังนี้ 1) จังหวัดลำปาง ได้แก่ โรงเรียนเกาะคาวิทยาคม และโรงเรียนเวียงมอกวิทยาคม 2) จังหวัดศรีสะเกษ ได้แก่ โรงเรียนพอกวิทยาคม และโรงเรียนตุมพิตยานุสรณ์ 3) จังหวัดชลบุรี ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลพุทธวิทยาคม และโรงเรียนวัดบุญญราศรี 4) จังหวัดสงขลา ได้แก่ โรงเรียนบ้านดอกแบก (สุขประชา) และโรงเรียนคลองแดนวิทยาคม 5) จังหวัดนราธิวาส ได้แก่ โรงเรียนบุกิตประชาอุปถัมภ์ โรงเรียนบ้านหัวเขา และโรงเรียนเทศบาล 5 (วัดประชาภิรมย์) โดยดำเนินการฝึกอบรมพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนครูและนักเรียน และใช้โครงการคุณธรรมเป็นเครื่องมือในการพัฒนาและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้เพิ่มมากขึ้น

จากการที่โรงเรียนชลบุรี “สุขบท” ได้รับการคัดเลือกเข้าสู่โครงการโรงเรียนคุณธรรม และดำเนินการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง จึงเล็งเห็นความสำคัญ และตระหนักถึงการพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดีอย่างยั่งยืน ผู้รายงานในฐานะผู้อำนวยการโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” ได้วิเคราะห์บริบทของโรงเรียน และดำเนินการพัฒนาโรงเรียนเป็นโรงเรียนต้นแบบคุณธรรม จริยธรรม โดยสร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เพื่อขับเคลื่อนและพัฒนาโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนต้นแบบคุณธรรม และดำเนินการบรรจุโครงการและกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมลงในแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อการส่งเสริมการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ และความพอเพียง และกำหนดให้มีการประเมินผลการดำเนินงานโดยใช้รูปแบบการประเมินแบบซิปปโมเดล (CIPP Model) ของสตีฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 1983, pp. 169 - 179) และรายงานผลการประเมินโครงการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนต้นแบบคุณธรรมของโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 เพื่อให้ทราบถึงผลการประเมินซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานส่งเสริมโรงเรียนต้นแบบคุณธรรม ให้มีการดำเนินงานที่สามารถส่งเสริมคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนแก่นักเรียนได้อย่างรอบด้านและเกิดความยั่งยืนในการดำเนินงานต่อไป

วัตถุประสงค์ของการประเมิน

การประเมินโครงการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนต้นแบบคุณธรรมของโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อประเมินโครงการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนต้นแบบคุณธรรมของโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยใช้รูปแบบซิปปโมเดล (CIPP Model) ของสตีฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 1983, pp. 169 - 179) ประกอบด้วยการประเมิน

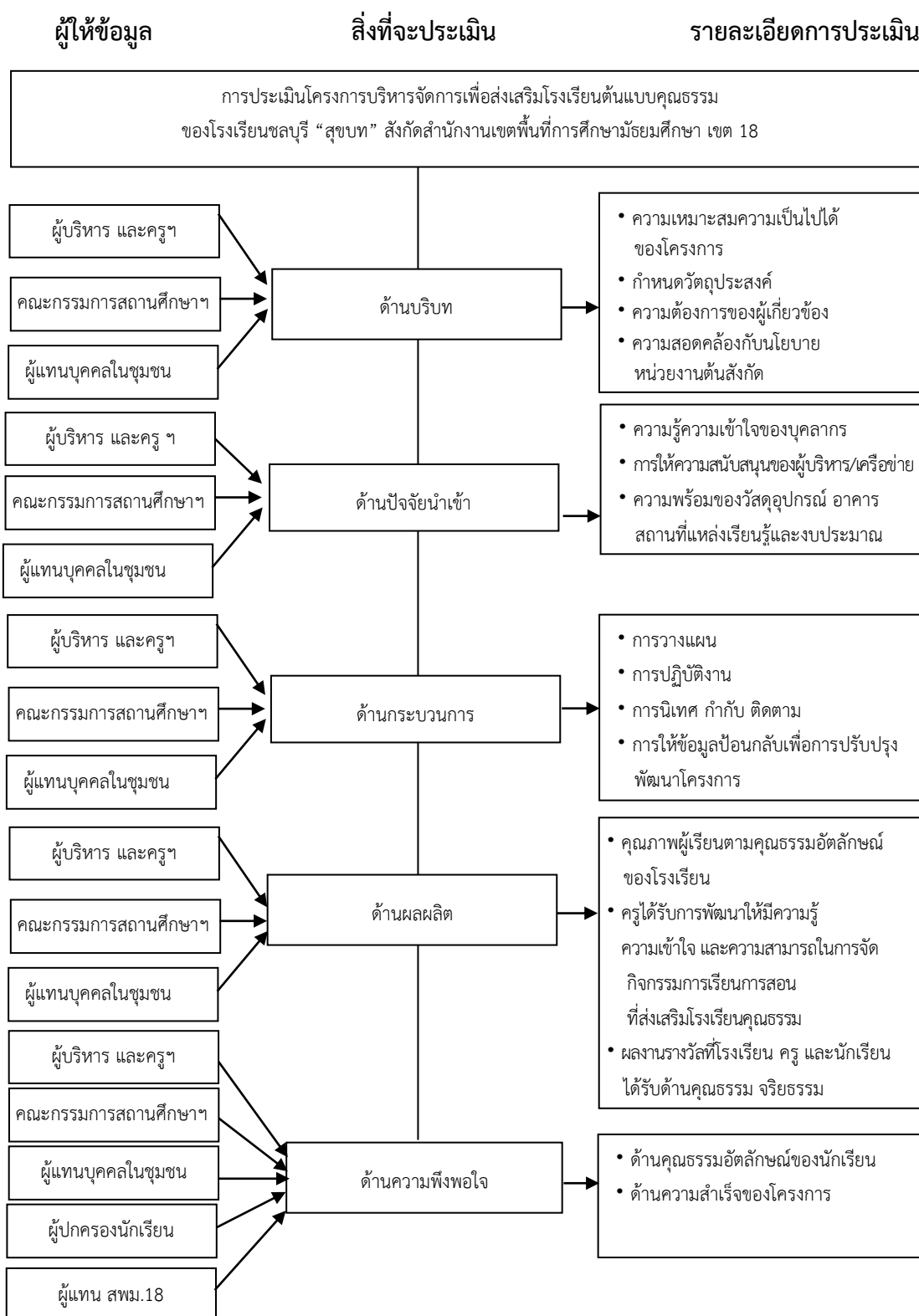
ด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1) ประเมินบริบท (Context) 2) ประเมินปัจจัยนำเข้า (Input) 3) ประเมินกระบวนการ (Process) และ 4) ประเมินผลผลิต (Product)

2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานโครงการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนต้นแบบคุณธรรมของโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ในด้านคุณธรรมของนักเรียนตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน และด้านความสำเร็จของโครงการ

กรอบแนวคิดในการประเมิน

การประเมินโครงการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนต้นแบบคุณธรรมของโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ใช้รูปแบบชิปโมเดล (CIPP Model) ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 1983, pp. 169-179) ประกอบด้วย การประเมินบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต มีรายละเอียดการประเมินแต่ละด้านดังนี้ 1) การประเมินบริบท (Context Evaluation) ได้แก่ ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของโครงการ การกำหนดวัตถุประสงค์ ความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง ความสอดคล้องกับนโยบายหน่วยงานต้นสังกัด 2) การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจของบุคลากร การให้ควมสนับสนุนของเครือข่าย ความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้ และงบประมาณ 3) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) ได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติงาน การนิเทศกำกับติดตาม และการให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อการปรับปรุงพัฒนาโครงการ และ 4) การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) ได้แก่ คุณภาพนักเรียนตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ครูได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมโรงเรียนคุณธรรม และผลงานรางวัลที่โรงเรียน ครู และนักเรียนได้รับด้านคุณธรรม จริยธรรม และการศึกษาความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานโครงการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนต้นแบบคุณธรรมของโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียน และด้านความสำเร็จของโครงการ

จากแนวความคิดดังกล่าว ผู้รายงานสรุปเป็นกรอบแนวความคิดในการประเมินโครงการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนต้นแบบคุณธรรม ของโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการประเมินโครงการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนต้นแบบคุณธรรมของโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

ขอบเขตของการประเมิน

1. ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูล

ในการประเมินครั้งนี้ผู้รายงานได้กำหนดประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลในการประเมินเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารและครูโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ที่ปฏิบัติงานระหว่างปีการศึกษา 2558 - 2559 เป็นผู้ให้ข้อมูลการประเมินโครงการทั้ง 4 ด้าน และประเมินความพึงพอใจ

ประชากร จำนวน 109 คน ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 4 คน และข้าราชการครู จำนวน 105 คน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากร

กลุ่มที่ 2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” (ยกเว้นตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน ซึ่งปฏิบัติหน้าที่กรรมการและเลขานุการโดยตำแหน่ง) เป็นผู้ให้ข้อมูลการประเมินโครงการทั้ง 4 ด้าน และประเมินความพึงพอใจ

ประชากร จำนวน 14 คน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากร

กลุ่มที่ 3 ผู้แทนบุคคลในชุมชน ที่เป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาการพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” เป็นผู้ให้ข้อมูลการประเมินโครงการทั้ง 4 ด้าน และประเมินความพึงพอใจ

ประชากร จำนวน 5 คน ประกอบด้วย นายกเทศมนตรีตำบลบางทราย จำนวน 1 คน เจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลบางทราย จำนวน 1 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากร

กลุ่มที่ 4 ผู้ปกครองนักเรียนที่มีบุตรหลานศึกษาอยู่ในโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 ในปีการศึกษา 2559 เป็นผู้ให้ข้อมูลการประเมินความพึงพอใจ

ประชากร จำนวน 2,510 คน

กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 333 คน โดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607 - 610) กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างของผู้ปกครองนักเรียน หลังจากนั้นนำกลุ่มตัวอย่างมาสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้สัดส่วนในการสุ่มตัวอย่างเพื่อให้ได้รายชื่อกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 333 คน ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 68 คน ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 70 คน ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 65 คน ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 46 คน ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 41 คน และ ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 43 คน

กลุ่มที่ 5 ผู้แทนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นคณะกรรมการนิเทศ กำกับติดตาม การขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม เป็นผู้ให้ข้อมูลการประเมินความพึงพอใจ

ประชากร จำนวน 5 คน ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำนวน 1 คน ศึกษาพิเศษ จำนวน 1 คน และคณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำนวน 3 คน โดยเก็บรวบรวม ข้อมูลจากประชากร

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

โครงการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนต้นแบบคุณธรรมของโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ดำเนินการโดยมีโครงการใน แผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนเป็นโครงการสนับสนุน จำนวน 8 โครงการ จำแนกเป็นโครงการ เพื่อพัฒนาผู้เรียน จำนวน 5 โครงการ โครงการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของครู เพื่อส่งเสริมโรงเรียนต้นแบบคุณธรรม จำนวน 1 โครงการ และโครงการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม จำนวน 2 โครงการ โดยแต่ละโครงการมีกิจกรรมที่สนับสนุนสอดคล้องกับการส่งเสริมโรงเรียน ต้นแบบคุณธรรมให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมในโรงเรียน

3. ขอบเขตการประเมิน

3.1 การประเมินโครงการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนต้นแบบคุณธรรมของ โรงเรียนชลบุรี “สุขบท” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ใช้รูปแบบซิปปโมเดล (CIPP Model) ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 1983, pp. 169-179) ซึ่งประเมิน 4 ด้าน ดังนี้

3.1.1 การประเมินบริบท (Context Evaluation) ได้แก่ ความเหมาะสม ความ เป็นไปได้ของโครงการ การกำหนดวัตถุประสงค์ ความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง และความสอดคล้อง กับนโยบายหน่วยงานต้นสังกัด

3.1.2 การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจของ บุคลากร การให้ความสนับสนุนของผู้บริหาร /เครือข่าย ความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้ และงบประมาณ

3.1.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) ได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติงาน การนิเทศกำกับ ติดตาม และการให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อการปรับปรุงพัฒนาโครงการ

3.1.4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) ได้แก่ ด้านคุณภาพผู้เรียนตาม คุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ด้านครูได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมโรงเรียนคุณธรรม และด้านผลงานรางวัลที่โรงเรียน ครู และนักเรียน ได้รับด้านคุณธรรม จริยธรรม

3.2 การประเมินความพึงพอใจต่อโครงการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนต้นแบบ คุณธรรมของโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ซึ่งมี รายละเอียดแต่ละด้านดังนี้

3.2.1 ด้านคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียน คือ ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ และความพอเพียง

3.2.2 ด้านความสำเร็จของโครงการ

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

4.1 **ขั้นที่ 1** ประเมินบริบท (Context Evaluation) โดยใช้ข้อมูลจากผลการดำเนินโครงการของปีการศึกษา 2557 และภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 เก็บข้อมูลเพื่อวิเคราะห์และประเมินบริบทของการดำเนินโครงการ

ระยะเวลาประเมิน ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2558 – เดือนธันวาคม 2558
นำข้อมูลที่ได้มาทำการวางแผนการดำเนินโครงการ

ผู้ให้ข้อมูล ผู้บริหารและครูโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” คณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” และผู้แทนบุคคลในชุมชน

4.2 **ขั้นที่ 2** ประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation)

ระยะเวลาประเมิน ระหว่างเดือนมกราคม 2559 – เดือนเมษายน 2559
เพื่อประเมินปัจจัยนำเข้าและดำเนินการจัดหาปัจจัยการดำเนินโครงการให้เพียงพอและเหมาะสมกับการดำเนินโครงการ

ผู้ให้ข้อมูล ผู้บริหารและครูโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” คณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” และผู้แทนบุคคลในชุมชน

4.3 **ขั้นที่ 3** ประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) แบ่งการประเมินออกเป็น 2 ระยะดังนี้

4.3.1 **ระยะที่ 1** เก็บข้อมูลผลการผลการดำเนินโครงการเพื่อวิเคราะห์หาข้อดี ข้อด้อยในการดำเนินโครงการ และหาแนวทางปรับปรุงพัฒนาเพื่อให้ได้วิธีการปฏิบัติที่ดี

ระยะเวลาประเมิน ระหว่างเดือนกรกฎาคม 2559 – เดือนสิงหาคม 2559
ผู้ให้ข้อมูล ผู้บริหารและครูโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” คณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” และผู้แทนบุคคลในชุมชน

4.3.2 **ระยะที่ 2** นำวิธีการพัฒนาที่ได้จากการดำเนินโครงการระยะที่ 1 มาขับเคลื่อนโครงการในระยะที่ 2

ระยะเวลาประเมิน ระหว่างเดือนมกราคม 2560 - เดือนกุมภาพันธ์ 2560
ผู้ให้ข้อมูล ผู้บริหารและครูโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” คณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” และผู้แทนบุคคลในชุมชน

4.4 ขั้นที่ 4 ประเมินผลผลิต (Product Evaluation) ประเมินผลที่ได้จากการดำเนินโครงการ

ระยะเวลาประเมิน เดือนมีนาคม 2560

ผู้ให้ข้อมูล ผู้บริหารและครูโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” คณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” และ ผู้แทนบุคคลในชุมชน

**4.5 ขั้นที่ 5 ประเมินความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานโครงการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนต้นแบบคุณธรรมของโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 18 ด้านคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียน และด้านความสำเร็จของโครงการ
ตามวัตถุประสงค์ที่ 2**

ระยะเวลาประเมิน เดือนมีนาคม 2560 – เดือนเมษายน 2560

ผู้ให้ข้อมูล ผู้บริหารและครูโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” คณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” ผู้แทนบุคคลในชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน และผู้แทนจาก
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

**4.6 ขั้นที่ 6 เก็บรวบรวมข้อมูลผลการปฏิบัติงาน ข้อเสนอแนะ ผลการปรับปรุงพัฒนา
เพื่อรวบรวมเป็นวิธีปฏิบัติที่ประสบความสำเร็จ**

ระยะเวลาดำเนินการ เดือนพฤษภาคม 2560 – เดือนตุลาคม 2560

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้มีส่วนในการกำหนดนโยบายและผู้เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนการบริหารและการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมโรงเรียนต้นแบบคุณธรรม ได้ทราบปัญหา อุปสรรค ข้อดี ข้อจำกัดในการดำเนินการเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดปัจจัยสนับสนุน ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ และการนิเทศกำกับติดตามที่จะนำไปสู่การดำเนินการให้เกิดประสิทธิภาพ
2. สถานศึกษาได้วิธีปฏิบัติที่ดีเพื่อดำเนินการบริหารและการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมโรงเรียนต้นแบบคุณธรรม สามารถเผยแพร่เป็นแบบอย่างแก่สถานศึกษาอื่นได้
3. ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยบูรณาการส่งเสริมคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนผ่านการดำเนินโครงการคุณธรรมในทุกห้องเรียน
4. นักเรียนได้รับการปลูกฝังให้เกิดคุณลักษณะตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนเพื่อใช้ในการดำเนินชีวิต ควบคู่กับการมีความรู้ ความสามารถและทักษะตามหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเป็นสมาชิกที่ดี และมีคุณภาพของครอบครัวและชุมชน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การประเมินโครงการ หมายถึง การประมาณค่าของการดำเนินการของกิจกรรมโครงการการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนต้นแบบคุณธรรมของโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบาย การวางแผน การนิเทศ กำกับ ติดตามและการกำหนดแนวทางในการขับเคลื่อนการดำเนินการ และการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาที่มีการบูรณาการปลูกฝังคุณธรรมอัตลักษณ์ที่โรงเรียน กำหนดขึ้นให้เกิดกับผู้เรียน และบุคลากรในสถานศึกษาอย่างมีระบบ เพื่อนำข้อมูลมาตัดสินใจหาแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานในอนาคตโดยใช้รูปแบบจำลองของซิป (CIPP Model) ประเมิน 4 ด้าน ดังนี้

1.1 การประเมินบริบท (Context Evaluation) ได้แก่ ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของโครงการ กำหนดวัตถุประสงค์ ความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง ความสอดคล้องกับนโยบายหน่วยงานต้นสังกัด

1.2 การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจของบุคลากร การให้ความสนับสนุนของผู้บริหาร / เครือข่าย ความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้ และงบประมาณ

1.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) ได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติงาน การนิเทศกำกับ ติดตาม และการให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อการปรับปรุงพัฒนาโครงการ

1.4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) ได้แก่ คุณภาพผู้เรียนตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ครูได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความเข้าใจ ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมโรงเรียนคุณธรรม และผลงานรางวัลที่โรงเรียน ครู และนักเรียนได้รับด้านคุณธรรม จริยธรรม

2. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ดี ความประทับใจ หรือการมีเจตคติที่ดีที่มีต่อผลการดำเนินงานโครงการการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนต้นแบบคุณธรรมของโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ที่สรุปผลจากค่าคะแนนความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสำรวจความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการที่ผู้รายงานสร้างขึ้นโดยประเมิน 2 ด้าน คือ ด้านคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียน และด้านความสำเร็จของโครงการ

3. โครงการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนต้นแบบคุณธรรมของโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 หมายถึง โครงการที่โรงเรียนชลบุรี “สุขบท” จัดทำขึ้นเพื่อขับเคลื่อนและบูรณาการด้านการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับโรงเรียนคุณธรรม เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจและสามารถนำหลักคุณธรรมไปใช้ปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้ โดยมีโครงการในแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนเป็นโครงการสนับสนุน แบ่งเป็น 3 ประเภท จำนวนทั้งสิ้น 8 โครงการ ได้แก่

3.1 โครงการเพื่อพัฒนาผู้เรียน จำนวน 5 โครงการ

3.1.1 โครงการพัฒนาการเรียนการสอนด้วยโครงการคุณธรรมเฉลิมพระเกียรติ

1 ห้องเรียน 1 โครงการคุณธรรม

3.1.2 โครงการรักษาสัตว์ รักษาสังคม

3.1.3 โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมน้อมนำความดี

3.1.4 โครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดภัยเสพติด และอบายมุข

3.1.5 โครงการธนาคารโรงเรียน

3.2 โครงการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของครูเพื่อส่งเสริมโรงเรียนต้นแบบคุณธรรม จำนวน 1 โครงการ ได้แก่ โครงการอบรมพัฒนาศักยภาพครูเพื่อขยายผลโรงเรียนคุณธรรม จริยธรรมในภูมิภาค

3.3 โครงการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม จำนวน 2 โครงการ

3.3.1 โครงการ “วันสุขบทที่รัก”

3.3.2 โครงการพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนชลบุรี “สุขบท”

4. กระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม หมายถึง วิธีการที่ใช้ในการพัฒนาโรงเรียนสู่เป้าหมายความสำเร็จในการส่งเสริมโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” โดยใช้ 9 S ควบคู่ไปกับการเสริมสร้างสมรรถนะ ความรู้ (Knowledge) ทักษะ ความสามารถ (Process) คุณลักษณะของครูและนักเรียนที่จำเป็นต่อการดำเนินงานหรือกิจกรรม (Attributes) เพื่อให้ได้คุณธรรมเป้าหมาย อันเป็นคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” ได้แก่ ความซื่อสัตย์ (Honesty) ความรับผิดชอบ (Responsibility) และความพอเพียง (Sufficiency) ประกอบด้วย

4.1 Scan & Survey หมายถึง การสำรวจวิเคราะห์สภาพบริบทโรงเรียน ความต้องการเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน โดยใช้เทคนิค SWOT Analysis การพิจารณาปัจจัยนำเข้า จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคในการดำเนินงาน

4.2 Setting Goal หมายถึง การกำหนดคุณธรรมเป้าหมาย

4.3 Setting Strategies หมายถึง การกำหนดแนวทางปฏิบัติให้บรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ การวางแผนการดำเนินงานอย่างรอบคอบ การปรับปรุงเปลี่ยนแปลง การพัฒนา การแก้ปัญหา กำหนดการดำเนินงาน กำหนดระยะเวลาการดำเนินงาน และกำหนดผู้รับผิดชอบ

4.4 Start to Implementation หมายถึง การนำแผนที่วางไว้ไปปฏิบัติจริงเพื่อให้ได้ผลตามต้องการ มอบหมายผู้รับผิดชอบโครงการปฏิบัติตามโครงการ การจัดสรรทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการ และการประสานงาน ติดตามผล ควบคุมการปฏิบัติงานต่าง ๆ การใช้ทรัพยากรโครงการเพื่อให้กิจกรรมของโครงการสำเร็จตามลำดับ ภายในเงื่อนไข ข้อจำกัดของเวลาและทรัพยากรที่มีอยู่

4.5 Supporting หมายถึง การส่งเสริม สนับสนุน ปัจจัย ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมาย

4.6 Summarize หมายถึง การกำกับ นิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน และรายงานผลการดำเนินงาน

4.7 Share & Cheer up หมายถึง การแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากผลการดำเนินงาน ตระหนักและรู้สถานภาพความสำเร็จ การให้กำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน รางวัลสำหรับนักเรียน

4.8 Standard หมายถึง การมุ่งสู่มาตรฐานขั้นสูงเป็นแบบอย่างได้

4.9 Sustainable หมายถึง ความยั่งยืนที่เกิดการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการขยายผลการดำเนินงานไปยังโรงเรียนเครือข่ายต่าง ๆ

5. คุณธรรมอัตลักษณ์ หมายถึง คุณธรรมที่ทุกคนในโรงเรียนได้ร่วมกันกำหนดขึ้น โดยการคิดวิเคราะห์พฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่โรงเรียนต้องการให้เกิดขึ้น เป็นคุณธรรมที่มีคุณลักษณะที่ส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมที่ดีของโรงเรียน และสามารถใช้เป็นหลักในแก้ปัญหาส่วนใหญ่ของโรงเรียน ซึ่งคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” ได้แก่ ความซื่อสัตย์ (Honesty) ความรับผิดชอบ (Responsibility) และความพอเพียง (Sufficiency)

6. โรงเรียนต้นแบบคุณธรรม หมายถึง โรงเรียนที่สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนแบบอย่างในการขับเคลื่อนกิจกรรมส่งเสริมความดีในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาและปรับเปลี่ยนเป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้อย่างยั่งยืน สามารถนำไปขยายเครือข่ายและเป็นแบบอย่างแก่โรงเรียนอื่นได้

7. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนชลบุรี “สุขบท” อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี เขต 18 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

8. ผู้บริหาร หมายถึง รองผู้อำนวยการโรงเรียน 4 ฝ่าย ได้แก่ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานวิชาการ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานกิจการนักเรียน รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล การเงินและสินทรัพย์ และรองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานส่งเสริมการจัดการศึกษาของโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” ที่ปฏิบัติหน้าที่ระหว่างปีการศึกษา 2558 - 2559

9. ครู หมายถึง ข้าราชการครูของโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” ที่ปฏิบัติหน้าที่ระหว่างปีการศึกษา 2558 - 2559

10. ผู้แทนบุคคลในชุมชน หมายถึง ผู้ที่เป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาการพัฒนาคุณภาพด้านคุณธรรมจริยธรรมโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” ประกอบด้วย นายกเทศมนตรีตำบลบางทราย เจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลบางทราย และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้น 5 คน

11. ผู้ปกครองนักเรียน หมายถึง บิดา มารดา หรือบุคคลอื่นที่เป็นผู้รับผิดชอบในการอุปการะเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนนักเรียนโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” ที่ศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2559

12. ผู้แทนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นคณะกรรมการนิเทศ กำกับติดตาม การขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม จำนวน 5 คน

13. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” จำนวน 15 คน ประกอบด้วย

13.1 ประธานกรรมการ

13.2 กรรมการที่เป็นผู้แทนผู้ปกครอง จำนวน 1 คน

13.3 กรรมการที่เป็นผู้แทนครู จำนวน 1 คน

13.4 กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรชุมชน จำนวน 1 คน

13.5 กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 1 คน

13.6 กรรมการที่เป็นผู้แทนศิษย์เก่า จำนวน 1 คน

13.7 กรรมการที่เป็นผู้แทนพระภิกษุ และหรือผู้แทนองค์กรศาสนา จำนวน 2 รูป/คน

13.8 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 คน

13.9 ผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการ